

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczka-utca 3.

A szerkesztőség kóriratát visszaadása
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Szent László napján.

Nagyvárad városa ünnepet ül.

Nem a legenda, hanem a történelem tagjai igazolják, hogy Nagyvárad alkotója Szent László magyar király volt, ki hogyha e helyen talált is valami emberlakta helyet, hogy azonban itt város emelkedjék, az Szent László munkája volt.

Nagyváradnak tehát Szent László napján ünnepelnie illik.

A magyar nemzet e hatalmas királya lassankint a legenda alakjává lett és nemzete, mely őt rajongással szerette, nevét és emlékét dicsfényvel vette körül, koporsója mellett számos csoda történt, tehát nemcsak nemzetének, hanem Istennek is kedves kiválasztott embere volt, kinek emléke Nagyvárad történetébe befonódik, dicsfényvel veszi körül városunkat.

A nemzet akkor még mintegy két száz éve lakott e területen, melyet Magyarország ismerünk. Atyja, I. Béla király, még küzdött a pogányságra visszatért magyarokkal, az ingadozó jellemű Salamon királysága alatt, a daliás királyi herceg a görög császárság és a betörő kunok ellen harcolt diadalmasan, a Sa-

lamon után következő gyenge király, Géza, Lászlónak bátyja, éppen a hős Árpád fiának, öcsésének köszönhetette koronáját, aki soha életének folyama alatt csatát nem vesztett.

Lászlóé az érdem, hogy a magyar koronának alsó része, Dukasz Mihály görög császár ajándéka, a magyar királyságnak a görög császárság részéről való nyílt elismerése lett.

Szent László fején a magyar korona II. Sylvester pápa és Dukasz Mihály ajándékából összeállított két korona egysegítéséből, a nyugat és kelet nyílt elismeréséből alakított össze.

Keleti nép a magyar, keletről származott, hódítóként jött ezer év előtt e ha ába, ahol megvetette uralmát és nyugat elfogadta, besorozta őt a nyugati kultúra kebelébe. Ez ad nagy jelentőséget a magyarnak.

A népvándorlás korszakában e helyen egyik nemzet gyilkolta a másikat, erről a területről nyomult Róma ellen a herul, a longobard, a kun, meg a többi nép, de amikor a magyar nemzet itt meglepedett, a keleti népek támadása nyugat ellen megszűnt.

A magyar nemzet maga látta és érezte szükségét annak, hogy Géza király ha-

lála után László kerüljön a trónra, mert a keleti népek egyes törzsei még mindig előre nyomultak, a népvándorlás utolsó csoportjai: a kunok, a bessenyők, bár a magyaral rokontörzsek valának, Erdély felől rohantak elő, hogy harci kalandjaik mellett nemcsak zsákmányt, hanem új hazát is találjanak.

A magyar nemzetnek, melynek koronáján már büszkén ragyogott a kereszt, a keletről előtörő pogányság előtt védfalul kellett állania és hogyha kebelébe fogadta is későbbben a rokontörzseket, azokat mint keresztényeket ölelte kebelére s olvasztotta be a hatalmas nemzettestbe.

A magyar nemzet leghatalmasabb alakja Szent László lett, aki a magyar államot mai alakjában kiépítette, tiszteletet követelő állást foglalt el a német fejedelmek beolvasztási törekvései ellen és megfékezte a kunok és bessenyők szilajkodásait.

Péter, Aba Sámuel, András és Salamon királyok gyengék voltak a német királyok beolvasztási törekvéseivel szemben, sőt készek voltak hűbéresekké válni, Szent László azonban a magyar államot kiragadta a németesítés varázsköréből, szellemi és testi ereje nagysága és hatalma

„TISZÁNTÚL” TÁROZÁJA.

Szent László és a Királyhágó.

Ismeretes Arany János gyönyörű költeménye a határokkal harcoló magyarokat segítő Szent Lászlóról. E költemény magva igaz. Laczkfy Endre 1345-ben csakugyan nagy ütközetet vívott a tatárokkal és a Szent Lászlót segítségül hívó magyarok szinte csodásan győztek. Hogyan sietett Szent László a magyarok segítségére, azt a költő akként képzelte el, hogy a szentkirály felkél sirjából, fel száll nagy érclovára és aztán:

Egy ugrás a Kálváriára
 És kilenc a Királyhágó
 Hallja körme csattogását,
 A vad székely és a csángó

Persze, ha e költői képet a valósággal összehasonlítjuk, roppant furcsaságok ellenmondások sülnak ki. Így pl. Szent László lovassobrát csak 1390-ben állították föl, a Kálváriát pedig csak 1839-ben építették. Laicsák püspök, tehát azok emlegetése az 1345-ik évnél a korhűséggel ellenkezik. Aztán Szent

László nem a mai székesegyházban nyugodott, hanem a régen Szent Péter most, most Kálvária-hegyről keletre eső várbeli, lerombolt székesegyházban, így tehát, hogy onnan a keleti útjában visszafelé a Szent Péter- (Kálvária)-hegyre ugrasson helyszíni képtelenség.

Egy dologban mégis közeljárt a költői képzelet a valóhoz, és pedig abban, hogy Szent Lászlót a királyhágóval összekötésbe hozta.

Nem régiben a váradi káptalan hiteleshelyi levéltárában dolgozván, nem bírtam megállni, hogy bele ne kukkantsak a báródsági falvak 1585-iki határjáró levelébe. Abban nagy meglepetésemre a többek közt ezt is olvastam: »Megien az erdeozelbe nagj mezze Kornyczelon tul az a határ és megyen arra az határ, a hol egy ken vagion, kire Zent Lázlo low (a hág) a volt. Azontul az Bábory uraké, innét pedig az nemeseké« — (I. fiók. 1585-iki iratok.)

Szent László lovának lába nyomát több helyen mutogatják (pl. Tordán, Debrődön) s fűznek hozzá regéket, de hogy Biharban már 1585-ben határkö volt egy olyan szikla, melyen lónyom-féle látszott, azt csak most tudtam meg. Még nevezetesebb az, hogy e kő, melyhez Szent László lovának emlékét kötötték éppen, a később annyira emlegetett királyhágón volt

mert hisz tudvalevő, hogy ma is Kornycelen tul esik. Kiatrunk kell már most a még régiebb adatokat, mert ha a Királyhágó név Szent László király-hágójának rövidítéséből származott, akkor ott valamely Szent László életében nevezetes esemény történt.

Karácsonyi János.

Nóta a Petrik lányról.

Gazdag Petrik Panna lányán menyasszonyi fátyol,
 A birók udvarában lakodalmas sátor.
 Vig nótázás, kurjantgatás kihallik a révig,
 — Gazdag Petrik Panna — lánya
 A menyasszony-táncot járja
 A sátoron végig.

Gigány mellett a sarokban barna legény vigad,
 Olyan széles, nagy a kedve, — mégse huzat vigat
 Szilaj táncot jár kezében poharának gyöngye,
 — Körülállják, mosolyognak,
 De a halvány menyasszonynak
 Kicsordul a könnye . . .

Balla Miklós.

1000 „PANAMA” Reichard

= kalap érkezett =

áruházába, melyek a mai naptól kezdve kiárusítottatnak.

által tömörítette a magyar állam egységét, törvényekkel és hadi tényekkel erősítette meg birodalmát.

Nem csoda tehát, hogyha nemzete őt a legenda bűvös varázsával vette körül, annnyival inkább, mert a királyok versengései között hatalomra vergődött törzsfők Szent László tizenhét évi uralkodása alatt kénytelenek voltak az állami élet keretébe beleilleszkedni, a pogányságra netán még hajló magyarok teljesen átalakultak keresztényekké, a német főurak addig lehető vágyakozása annnyival inkább letört, mert IV. Henrik német császárral szövetségre lépett s így nem volt remény többé, hogy a Péter, Aba Sámuel, András és Salamon királyok korabeli, versengésben gyökerező hatalmaskodásaik életre vergődjenek.

Magyar király volt az államban, magyar volt a külfölddel szemben, annnyira, hogy külföldi befolyás az ő uralkodása alatt nem érvényesül, sőt — mint a legenda megörökítette, — a szent földre készülő keresztiesek őt akarták vezérükül választani, de meghalt, mielőtt Jeruzsálem visszafoglalására indulhatott volna.

Nagyvárad város csak magát tiszteli meg, amikor megünnepli Szent Lászlónak, a város védszentjének névnapját.

Mit köszönhet Nagyvárad város e szent királynak? Erre maga felel meg a történelem.

A szent király holtteste az általa építtetett Nagyboldogasszony templomában lőn eltemetve és nem egy király temetkezett azután dicső elődje lábaihoz.

Sirjánál tett eskü perdöntő bizonyítékul fogdtataott el.

Szent László sirjához nem egy ma-

gyar király zarándokolt el, sőt Nagyboldogasszony templomában a három szent király — Szent István, Szent Imre, Szent László ércből öntött szobor-csoportozata, továbbá Szent László híres lovas szobra a más felekezetűek által is annyira tisztelve lett, hogy Nagyvárad hős védői 1666-ban az ostromló törököknek azt kiáltottak, hogy míg e szobrok állanak, a nagyvárad vár bevehetetlen s e hitőkben megerősítette őket az a körülmény is, hogy a török ágyuk golyói, bármint erőlködtek is a tüzekre, nem voltak képesek azokat eltalálni.

1566-ig szerzetes bucsujáró hely volt Szent László városa, Nagyvárad. Ez évtől kezdve megszűnt a katolikus hitélet, csak 1692-hen támadt fel újra, amikor a török Nagyváradról eltávozott, de bucsujáró helylyé ismét csak az ő szentsége, X. Pius pápa által kiadott engedély folytán lett.

A nagyvárad katolikusok, kikhez a vidék katolikus hivei is csatlakoznak, hitéletünk nagy ünnepét ünneplik.

Ehez az ünnephez Nagyvárad város lakosai szintén csatlakoznak s a szent király emlékének megtisztelésével a magyar állam és Nagyvárad város áldott emlékü alkotóját tisztelik meg.

Dús László.

A Rota Romana új udítoreja.

A Pápa e hó 14-én *Ferenc József* császár és király előterjesztésére mons. *Perathoner* Antal dr bécsi udvari főkaplánt és egyházi szertartásmestert a római rotánál Ausztria-Magyarországot megillető és De montel nyugdíjazása következtében megüresedett udítori állásra kinevezte.

Konstatálnunk kell — írja az Egyházi Közlöny — hogy ez a kinevezés a magyar kormányának vagy abszolút érzéketlenségére, vagy pedig sajnálatos gyengeségére vall. Nemcsak a hazai katolikus egyház, de az egész ország és nemzet mélyen érzi és sanyli annak a hiányát, hogy a magyarság a római egyházi dikaszteriumokban ugyszólván semmitféle képvisellel sem bír. Ellenben a többi népek, a nagyoktól le a kised balkáni nemzetcskéig valósággal elárasztják a különböző vatikáni és központi egyházkormányzati állásokat s ennél fogva azt az óriási morális erőt, mely a katolikus egyházban rejlik, hazájuk és nemzetük javát munkáló célok szolgálatába állítják. Ezen, a vatikáni állások és befolyások elnyeréséért folyó nemzetközi harcokból csak a magyar hiányzik.

Ami a fenti kinevezést illeti, nekünk magyaroknak lehetetlen boszankodás nélkül reagondolni, nemcsak azért, mert ezen állással egybekötött javadalmat és fizetést a kvóta arányában 1867 óta a magyarság is fedezi és ennek ellenére még eddig mindig osztrák pap-pal töltötték azt be, hanem különösen azért is, mert — mint belső vatikáni forrásból értesülünk — most maga a Vatikán is magyar papot várt és óhajtott . . .

Politikai valság.

A függetlenségi párt politikai szegénylegényei addig szótték-szitották a pártforradalmat a vezér ellen, míg Bécsben arra a meggyőződésre jutottak, hogy nem állhatnak komolyan szóba olyan vezérrel, akit a döntő ütközet előtt cserben hagynak a saját katonái. Így azután *Kossuth* helyett *Lukácsot* hívták audienciára, a ki már meg is jelent a felség előtt s mára, vasárnapra várja a döntést. Majd elválik, hogy mire fog menni *Lukács*, ha meg-

Az árverés.

Írta: Pogány Mihály.

Leitner ur, a Krausz és társa cég főnöke leveleket diktált. A levelek, hol kértek, hol fenyegetődtek. Kértek ahol remény volt arra, hogy az adós jószántából fizetni fog, és fenyegetődtek, ahol sejteni lehetett, hogy per nélkül nem fog fizetni a kliens. A többség az utóbb említett fajtához tartozott, mert a bort, amivel a Krausz, Leitner és Társa cég is kereskedett nem szeretik fizetni az emberek. A bor nem olyan, mint egyéb hitelre vásárolt tárgy, hogy kopik, romlik, de mégis csak megvan. Ha kéri az árát, hát ha haragosan is, de rá néz az ember. De a bor? Azt a vagyonos ember nem igen rendeli a Krausz, Leitner és Társa cégtől, egyrészt, mert a vagyonos embernek rendszeren van szőlője, másrészt meg a rendelt bor árát azon nyomban meg is fizeti. Érthető tehát, hogy a Leitner ur által tollba mondott felszólítások mind kistszisztviselőknek, meg másod és harmadrangu korcsmárosok címére küldettek el.

A levelek telve voltak a legkülönbözőbb fenyegetődzésekkel, amelyeket olvasva, kétség-telenül ijedten szaladtak a kis falusi vendéglősök a pénzesziókhoz, hogy elküldjék a pénzt

a nagy budapesti cégnek, amely kész elárvereztetni az egész korcsmát. Pedig Leitner urnak eszébe se jutott volna, hogy a fenyegetéseit beváltta. Spitz a vörös szeplős könyvelő, aki tizenkét év óta körmölt az irodában, de folyton felmondani készült és hibetöleg ma, újabb tizenöt év múltán, még mindig ott ül, Spitz folyton nevetett a Leitner ur haragos levelein. Tudta jól, hogy a pert annak módja szerint megindítja a cég ügyvédjével, de amikor az árverés kitűzésére kerül a sor, akkor megszállja a lelkét valami gyengeség és egy ideig halasztja a kegyetlen rendszabályt, míg végre elhatározza magát és kiadja az utasítást:

A rimaszombati vasuti vendéglős ismét küldött ötven koronát a tartozásra. Az árverést fel kell függeszteni.

Ha Spitznek jó kedve van, akkor megköckázat egy alamuzsi kérdést:

— Igazán Leitner urnak olyan jó szive van. Nem árvereltet senkit, pedig a Kitzl-cég, a Strasser cég, meg a többiek mind, úgy árvereltetnek, mintha élvezetük telne benne. Igazán nem értem, Leitner ur kérem . . .

Leitner ur ekkor, mint már huszonötösztörtette, valahányszor Spitz beugratta, felpattan és elmondja újra, meg újra, hogy miért nem árvereltet.

— Ön nem ért engem, Spitz ur? — kezdi a kövér kezeivel idegesen hadonázva. — Ön nem érti, hogy miért nem árvereltetnek? Mondja barátom, tudja maga mi az árverés? Látott maga már árverelni? Nem? No, lássa. Én láttam, mikor az én apámnál árverelték, én láttam, mikor az apám az árverés után így szólt hozzám: Ne sij fiam, nincs semmink és mindenünk megmaradt. Akkor nem értettem, ma értem. Látott már maga árverelni oly helyen, ahol szívesen megfizették volna a tartozást, de nem volt miből? Látott már maga úgy árvereltetni, hogy a szigorú hitelező megszökik az árvelésről és a végrehajtó elátkozza azt a percet, mikor végrehajtó lett? Én ösmerem egy végrehajtót, aki az árverés előtt pár nappal elment az adósokhoz és figyelmeztette őket, hogy fizessenek valamit a tartozásra, mert különben meg kell tartani az árverést. Ugyanez a végrehajtó volt az, aki inkább maga vette meg sok szegény ember apró cseprő holmiját, semhogy széthordják, elkótyavetyéllék. Szombati napokon valóságos bucsujárás volt a lakásán. Forietonkint, koronánkint vitték meg neki az emberek a tartozásukat.

Spitz ur itt elköhögte magát, mert kétszeresen is valószínűtlennek tartotta Leitner ur szavait; egyrészt, hogy legyen olyan jószívű

WIKUS

CZUKRÁSZATA ÉS
CSOKOLÁDE GYÁRI LERAKATA
NAGYVÁRAD.
FEKETE SAS PASSAGEABAN.

TELEFON 763.

bizatást kap, a függetlenségi párttal? — nagy kérdés. Kossuthnak és Apponyinak nem kell, de ma már nem ők az urak a pártban. A bankcsoport lapja a múlt napokban ugyan váratlanul és határozottan ellene fordult Lukácsnak, de ma egyik titkos banklap beavatott forrásból arról értesül, hogy Lukács László *kéz alatt folyton alkudozott* a bankcsoport embereivel, akikkel *nagyjában meg is egyezett.*

Lukács kész tervvel és listával ment Bécsbe és nem lehetetlen, hogy már a jövő hét közepén meglesz az első függetlenségi kabinet. melyben — hír szerint — két főrendiházi mágnás is tárcát fog kapni.

Lukács Bécsben.

Lukács László volt szabadelvű pánzügyminiszter, a tegnap esti személyvonattal Bécsbe utazott és ma a déli órákban kihallgatáson jelent meg a király előtt. A délelőttön át dr Lukács csaknem megszakítás nélkül szállodai lakásán dolgozott; látogatásokat egyáltalán nem tett. Lukács László délelőtt háromnegyed 11 órakor lakásáról a Hofburgba ment, ahol őfelsége különkihallgatáson fogadta. E kihallgatáson Lukács László megtette a válság megoldására vonatkozó előterjesztéseit.

Lukács a király előtt.

Bécs, június 26. Lukács László ma reggel ideérkezett. Tegnap kapta a meghívót a kabinetirodából. A meghívás a függetlenségi pártban történtek óta szinte természetesnek látszik.

Lukács alternatív tervet terjesztett a felség elé: Ma sikerült a függetlenségi párttal meg egyezni, vagy ha nem sikerül. Lukács a helyzetről tett ma jelentést.

D. e. 11 órakor ment el szállásáról a Burgba. Kihallgatása sokáig tartott, másfél óráig volt a királynál. Szállóján háromnegyed 1-kor

fogadta az újságírókat. Ama kérdésre, hogy mit tud közölni, — ezt felelte:

— Igen kevés a mondanivalóm. Megjelentem ő felségénél s jelentést tettem. Az egész helyzetet alaposan megvitattuk. Más nem mondhatok. Ő felsége fentartotta magának az elhatározást s én itt maradok holnapig, hogy bevárjam a döntést.

Az újságírók kérdésére, hogy tud-e valamit Kossuth tervbe vett audienciájáról, Lukács azt felelte, arról nem tud semmit.

Bécs, június 26. Lukács előterjesztését a király nagy érdeklődéssel hallgatta végig, az előterjesztésekre azonban kijelentette a király, hogy az elhatározását később fogja közölni. A királyi döntés Kossuth audienciája után fog megtörténni, addig Lukács Bécsben marad. Egy jól értesült bécsi lap szerint az új kabinet elnöke Lukács László lesz, aki a függetlenségi pártból választja ki a kabinet többi tagjait, ha ez nem fog sikerülni, úgy a kabinetet a függetlenségi párt teljes mellőzésével fogja Lukács megalakítani.

Lukács a helyzetről.

Egyik bécsi lap munkatársa megkérdezte Lukácsot, hogy mit tart a helyzetről a közelmúltban történtek után, mire Lukács kijelentette, hogy a helyzet most még sulyosabb mint eddig volt. Kossuth terve, mely a koalíció fel-támasztására irányult, máris kudarcot vallott. Hogy most mi fog következni, az teljesen a királytól függ.

A kibontakozási terv.

A politikai helyzet zavarossá tételére irányuló kibontakozási terv aláírását már is sokan megtagadták. Tegnap a képviselők közül öten visszavonták aláírásaikat az ivről. Ebben a tárgyban tegnap Justh Gyulánál és Kossuth Ferencnél értekezlet volt. Justh Gyula és Ba-

rabás Béla között igen éles jelenetek játszódtak le. Justh- és Holló csoport különben erősen biznak benne, hogy a kibontakozás rájuk nézve kedvező lesz.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék.

Szent László ünnep Nagyváradon.

Nagyvárad város dicső alapítójának: Szent László királynak emlékezetét ma kegyeletesen ünnepli meg a nagyváradai katolikus kör kezdeményezésére városunk közönsége. Délelőtt ünnepélyes isteni tisztelet lesz a székesegyházban, este 6 órakor pedig a városi székház disztermében nagyszabású ünnepélyt rendez a katolikus kör, amelyre a társadalom előkelőségei hivatalosak. Az ünnepély után, este 7 órakor a városház tornyán toronyzene lesz, amelyet a katonai zenekar legkiválóbb zenészei adnak elő fuvóhangszereken.

A magasztos ünnepségek sorrendje a következő:

1. Ünnepélyes körmenet. Indul a Szent László templomból negyed 9 órakor, az olaszii plébánia-templomból fél 9 órakor a székesegyházba, s innen vissza az ünnepi istentisztelet után a pleb. templomokba. A körmeneten a Kath. Kör tagjai a hivek között testületileg vesznek részt. 2. D. e. 9 órakor a székesegyházban ünnepélyes szent mise és szent beszéd. Az ünnepélyes szent misét *Felsér* Antal felsz. püspök, a szent beszédet pedig dr *Némethy* Gyula theologiai tanár tartja. Szent mise alatt a kör tagjai a helybeli és vidéki

végrehajtó, másrészt, hogy akadjanak emberek, akik ama jószívű végrehajtónak megfizessék a tartozásukat. Ez, szerinte, nagyon valószínűtlen dolog volt és valahányszor Leitner ur elmondta nézeteit az árvereltetésről, ennél a pontnál annyiszor elköbhögte magát. Leitner végigmerte a keserű kedélyű könyvelőt és nagyobb hévvel folytatta:

— Ön úgy látszik sohasem volt fiatal és sohasem tapasztalta, hogy az ember nem lehet mindig a kitűzött uton, mert letérik róla az eléje vetődő események. Ki tudja, nem-e lett volna belőlem is amolyan szigorú, kiméletlen ember, ha egyszer nem szán a főnököm nekem egy igen kellemetlen szerepet. Akkor Stein és Társa cégnél voltam alkalmazva. Hetenként kétszer kijártam Budafokra, kivittem a szállítóleveleket, a pincemester leitatott szomrodonaival. én és az Eskü-tér helyett rendszeren a Lánchidnál támolyogtam fel a hajóból. Ez volt a toglalkozásom a borítékíráson kívül. Egy napon azonban hire jött az irodába, hogy egy adósunk valami vidéki korcsmáros, feljött Budapestre és itt korcsmát nyitott. Alkalmas módon be lehetne rajta hajtani a követelést. A címet hamarosan megmondta a bejelentő hivatal, az adósoknak eme rettenetes ellensége és most már csak arra volt szükség, hogy meg-

tudjuk, kinek a nevére szól az italmérsi engedély. Ha az asszony, vagy valami rokon nevére, akkor kár a fáradsáért. Ezt meg kellett tudni és Stein ur, az én akkori főnököm, egy igen elmés és egyben igen egyszerű módot talált ki. A markomba nyomott két forintot és azt mondta: menjek el a korcsmába vacsorázni. Ha vacsoráztam, mondta, ereszkedjek szóba a csaposlegénnyel, tetessem magam, mintha nagyon jókedvű volnék és nézzem meg ügyesen a falra függesztett italmérsi engedélyt.

Csendes, igen csendes kis utcában volt az a korcsma. Olyen csendes volt az az utca, hogy szinte a vidéken éreztem magam. Sok esztendő múlt el azóta, sok mindent elfelejttem, amit átéltem, de arra az estére emlékszem. A korcsmában nem volt egyetlen vendég sem. Egy öreg, őszhajú csaposlegény mérte volna a bort, ha lett volna kinek. Keresztül mentem a söntésen, be a fehérterítékű vendégszobába. Hat fehérabroszos asztal és mellettük senki, de senki. Azaz, hogy igen. A hatodik asztalnál, amely egy ajtó mellett állt, hármán ültek. Egy sápadt arcú éjszemű, kékesfekete hajú leány, egy szoborszerűen hideg tekintetű asszony és egy hat esztendősnak látszó fucska. Mintha sirboltba léptem volna vélet-

lenül olyan borzongás futott rajtam végig. Az arcomba vágott a szegénység, a nyomor, a vagyoni romlás hideg levegője. A leány hozám lépett és megkérdezte, mit akarok. Felelni akartam, de az ajtó mögül, amely mellett az ő asztaluk állott, szivettacsaró férfizokogás hallatszott. Megdöbbenve ugrottam föl, a leánynak egy pillantása azonban visszakényszerített a helyemre. A leány valami nyugodt fölényvel és öntudattal mozgott körülöttem, mint aki tudja magáról, hogy több az esze és az ereje, mint az egész környezetének. Bocsánatot kért tőlem és bement abba a szobába, ahonnan a zokogás hallatszott. Rosszul csukódott az ajtó és bár behuzta maga után, mégis nyitva maradt. Jól hallhattam, amint szelíd, szemrehányó, de határozott hangon mondta:

— Apám!

A zokogás megszűnt és én kerestem a szeme pillantását, amikor visszajött. Szembe nézett velem bátran, erősen. Mintha azt akarta volna mondani:

— Nincs itt titok, nincs itt rejtély. Szegények nyomorultak vagyunk. Minek is jöttél vendégnek ide, ahol a balsors a házigazda.

Néhány pohár bort ittam. A csapos legény behozta, a szobáig, de az asztalomra a leány tette. Olyan fehér volt a keze és oly gyönyörű,

Figyelmes,
finom női
kiszolgálás

Hideg konyha

PAIZS BÉLA
A VILÁG KÖZEPÉHEZ
BETHLEN-UTCA vendéglője és
kert-helyisége

Kőbányai sör. — Tisztán kezelt borok. — Családok részére külön lugasok.

Minden este
cigány
zene.

Kitűnő tekepálya.

hivekkel a teljes bucsuval egybekötött szent-áldozáshoz járulnak. 3. Este 6 órakor ünnepély a városi székház nagytermében a következő tárgysorozattal: a) megnyitó. Tartja dr. *Hoványi Gyula*; b) Isten dicsősége. Beethovenétől. Éneklő a férfiak; c) Ünnepi beszéd. Tartja dr. *Karácsonyi János*; d) Szent László sirja. Rosty Kálmántól. Szavaija: *Csordacsics Ferencné*; e) Hymnus. Éneklő a férfiak. 4. este 7 órakor toronyzene a városi székház toronyáról.

A toronyzene műsora: 1. Fölvitett magas menyországba. Régi ének 1651. évből. 2. Óh dicsőséges asszonyosság. (1681.) 3. Dicsőséges Szűz Mária. (1695.) 4. Óh nemes ékes lilium. (1695.) 5. Örülj dicsőséges szent szűz. (1551.) 6. Szűz Mária kegyes anyja (1651.) 7. Ének Szt. István királyról, a török hódoltság korából. 8. Ének Szt. László királyról. (1695.) 9. Angyaloknak nagyságos asszonya. (1508.) 10. Jézus, Máriával dicsőséges nevek. (1695.) 11. Boldogasszony anyánk, a török hódoltság idejéből. 12. Hymnus.

*** A megye költségvetése.** A miniszterileg redukált költségvetés alapján az új költségvetés előkészítő bizottság határozatával tegnap foglalkozott a megye harmadik szakosztálya. A szakosztályi ülésen jelen voltak *Miskolczy Ferenc* alispán elnöklété alatt *Baranyi András*, *Korbély József*, *Gyöngyössi István* dr. A szakosztály gondos áttanulmányozás után az előkészítő bizottság javaslatát elfogadta.

*** A szegényügy rendezése.** A nagyváradai szegényügy rendezésére ép a legalkalmasabb időben jött *Rimanóczy* hagyatéka. A hagyaték miként való felhasználása sok gondot okoz a hatóságoknak, mert a szegényügy tere oly nagy, hogy annak minden tekintetben elég tenni egyszerre nem tud a város. A szegény ügyet a város *Kemény Ignác* rendőrkapitányának adta ki javaslatával végezt. *Kemény* a javaslat elkészítésénél statisztikai adatokkal dolgozott, melyek igen érdekes tanulmányi alapul szolgáltak neki. *Kemény Ignác* a városi szegények ügyét elsősorban egy szegényház felállításával javasolja rendezhetni. Kiszámította, hogy a nagyváradai jótékony egyletek évi adományai és a *Rimanóczy* hagyaték jövedelme évenként oly nagy összeget tesznek ki, hogy abból az összegből egy nagyszabású szegények házat lehet létesíteni. Javaslatában első sorban

is ennek az épületnek a felállítását javasolja. A javaslat értelmében aztán minden zaklató koldulástól meg lenne mentve a közönség és a koldus-ipart Nagyváradon befejezettnek lehetne mondani. E szerint megszűnnének a háztulajdonos koldusok is zaklatni a közönséget. *Kemény Ignác* a napokban fogja betérjeszteni a városi tanácshoz a javaslatot. Kíváncsiak vagyunk erre a javaslatra, mert az szegényház felállítása és a koldulás megszüntetése már a szegényügyi bizottságot is foglalkoztatta.

*** Eke közgyűlés a révi csepkőbarlangnál.** Az Erdélyi Kárpát Egyesület révi osztálya július harmadikán tartja a híres *Zichy csepkőbarlangnál* évi rendes közgyűlését. Ez alkalommal az Erdélyi Kárpát-Egyesület központja nagyszabású kirándulást rendez a szép *Körös-szorosba*. Ekkor adják át a gróf *Zichy Ödön* áldozatkészségéből létesült tizennégy szobás turista házat is. Az E. K. E. által létesített és fentartott kiránduló helyen az egyesület tíz kilométer hosszában kényelmes turista-utakat készített és sűrűn padokat állított fel. A barlang előtt jó és olcsó vendéglő van, az új turista-házban pedig külföldi mintára penzió.

*** Biharmegyei községek a debreceni telefonhálózatban.** A mikepércs-sárándi újonnan kiépült távbeszélő áramkör egyidejű üzembehelyezése mellett *Hajdúvármegye*nek központi járása és *Biharvármegye*nek derecskei járása, illetve a székelyhidi járásban fekvő *Nagyléta* község között szomszédos távbeszélő forgalmat léptette életbe a nagyváradai postaigazgatóság. Ehhez képest *Debrecen* szab. kir. város és *Balmazújváros*, *Hajdúsámson*, *Vámpércs*, *Mikepércs* hajdúvármegyei községek f. hó 19 én *Derecske*, *Hajdubagos*, *Hosszupályi*, *Sáráng* és *Nagyléta* biharmegyei községekkel szomszédos forgalmu távbeszélő összeköttetésbe léptek.

*** Sok már az eső.** Abnormis időjárásunk van már hetek óta. Gyakori viharok járnak s majdnem minden 24 órában sűrű zápor omlik alá. Tegnap délután 4 óra tájban ismét hatalmas vihar vonult keresztül Nagyváradon s megeredt az eső amugy igazában. A város megtisztult ismét, de a gazdálkodók már fél-

nek az esőtől, mert a növényzetre káros hatással van a sok csapadék. A gabonának meleg napra lenne már szüksége, ugys elkésztett már az aratás egy jó héttel. A nagy eső a hegyekről ismét sok iszapot hozott le és a *Hidegserutcai* részt valamint *Rákóczi* ut egy részét elöntötte.

*** Új vasutlámpa jelzés.** *Kossuth* Ferenc megváltoztatta a vasuti lámpajelzést: vörös helyett fehérlényű lámpással fogják a jelzéseket adni. Először a *Debrecen-Püspökiadány-Kolozsvár* közti vonalon fogják az újítást alkalmazni.

*** Amazonok harca.** Nagy népcsődületet okozott tegnap délből a *Kishid* mellett egy kis parázs patália, amelynek szenvedő hősei az orfeumdeszák két művésznője, cselekvő hőse pedig egy természetes mosónő volt, akik nem értvén egymás nyelvét, kézzel foghatólag igyekeztek dülőre jönni. *Derbey Lina* és *Antonia* kabaréművésznők a korzón végzett sítájukból igyekeztek haza s a *Kishidfőnél* összetalálkoztak *Barabás Jánosné* mosónővel. Rövid szóharc után, amelyet egyik sem értett, mivel a mosónő csak magyarul beszél, a művésznők pedig egy kukkot sem értenek *Árpád* nyelvéből, csakhamar verekedés lett. A művésznők ugyanis felpofozták a mosónőt, a mosónő pedig letépte a két leány kalapját, sőt a ruhájukat is összetépte. Ekkorra már olyan csődület keletkezett, hogy a rendőrségnek kellett közbelépni. *Kemény Ignác* tb. alkapitány az egész kompániát *Gerő* főkapitány elé vezette, ahol kitünt, hogy a mosónő a kapott pofonokon kívül holmi 2 kor. 4 fillér követelésért tépázta meg a leányokat. A 2 kor. 4 fillért ki is fizették s tetejében még szépen kibékkültek.

*** Sztrájk a kabaretben.** A *Royal-kabare* színművészi igazolvánnyal ellátott művészei számszerint hatan, tegnap kijelentették, hogy nem hajlandók tovább játszani. *Haraszi* tulajdonos erre kijelentette, hogy azon esetben, ha a jövő hó elsejéig nem működnek közre, ugy nem fogja kifizetni hátralevő gázsijukat. A művészet hölgytagjai fent jártak tegnap *Gerő* főkapitánynál s panaszt emeltek. A főkapitány megnyugtatta a művésznőket s meghagyta nekik, hogy délután jöjjenek el s akkor ő majd békés uton fogja elsimitani az ügyet. Délután azonban nem mentek el a kitűzött időben, mert egész a tegnapi napig bezárólag kifizette őket *Haraszi* a kabarettulajdonosa. A sztrájk oka onnan dotálódik, hogy szerződésüket július 1-ére felmondta a tulajdonos. Valószínűleg bosszúra gondolva, valóságos botrányt rögtönzött ezért az egyik színész, ki a pénteki előadáson felvonás közben rászólt a függönyhözre, hogy engedje le a függönyt, mert ő nem játszik tovább. A tulajdonos már gondoskodott, hogy a színészek kellemetlenkedése miatt tovább folyhassanak az előadások, természetesen a sztrájkolók mellőzésével.

*** Ki mondott le? A Debreceni Független Ujság** írja a következőket:

— *Dézi Géza* lemondott. *Budapestről* táviratozzák: *Dézi Géza* államtitkár ma lemondott állásáról, hogy ezzel is demonstrálja, hogy a függetlenségi párt programjával azonosítja magát. A valóságban pedig *Dézy Zoltán* államtitkár mondott le az államtitkárságról. *Dézy Géza* már rég lemondott arról, hogy államtitkár legyen.

*** Eljegyzés.** *Horváth János* nagyvárad kir. törvénytörvényi hivatalnok eljegyezte *Borus Annuskát* Újóról.

karcsu ujjak fogták át a poharat, hogy amikor letette előm, önkéntelenül mélyen meghajtottam fejemet. Olyan volt ez a mozdulat, mintha mélyszégyen hódolattal meg akartam volna csókolni az ujjait. A második pohár bornál már a tenyerembe hajtottam a fejem, de a rettenetes csöndbe, amely megülte a szobát, még a busulás is nehezen ment. Még a kis fiucska is oly csendes volt, oly természetellenes csendes. Az asszony pedig olyan mozdulatlanul ült, és oly mereven nézte egy könyv lapjait, mintha főöslegesnek tartana ezen a világon minden mozdulatot.

Nem bírtam tovább, valami fojtogatta a torkomat. Talán rossz volt a bor, talán sirni szerettem volna. Elmentem. Mikor a zavarban lévő ember bizonytalan lépéseivel botorkáltam a sötétben, az utcára nyíló ajtó mellett szemembe ötlött az italmérési engedély. — Hiszen ezért jöttem, jutott az eszembe és hirtelen odafordultam, hogy jól megnézzem.

Elovestam, a férj nevéen volt, tehát holnap lehet árvereltetni. . . E pillanatban forró vérhullám tolt az agyam felé. Éreztem, hogy valaki néz. Visszafordultam. A leány ott állt a háttal mögött . . .

A pillantása nem volt ijedt, hanem mély-

séges bánattal teli és szemrehányó. Hát ezért jöttél te is, hát ezért a tettetés, ezért mutattad a szemed nézésével a részvétet, hogy belophasd magad a bizalmunkba, hogy . . . Nem folytathatta az a gyönyörű két szem, amit mondani akart, mert a fiucska megjelent a vendégszoba ajtajában és panaszos hangon szólt:

— *Margit*, *apuska* megint sír!

Kibuktam az ajtón, mint egy reszeg és mentem, utcán le, utcán fel, keresztül-kasul, egészen reggelig. Lássa *Spitz* ur, ha árvereltetni akarok, mindig eszembe jut az az este, a zokogás az ajtón túl, az a kis csendes fiucska és az az öreg, szóvalan csapos legény.

— És a leány, a leány? — kérdezte *Spitz* önkéntelenül is gunyos mosolyra torzítva el arcát.

— A históriát, azt hiszem, — szólt *Leitner* — igen sokszor elmondtam már, de a végét még sohasem. A leány, *Spitz* ur, az én feleségem.

Gyászkalapokat

gyorsan és olcsó árért lehet kapni, ugyszintén állandó nagy választék van bécsi és párisi modellekben legdivatosabb neglüzse kalapokban, ernyőkben, harisnyák és keztyűkben. Ugyanott kalapdiszítések és alakítások, valamint ernyők huzása és javítását elvállalja.

Ujhelyi Róza

női kalapüzletében Nagyvárad Rákóczi-ut. Telefon 130.

* **Pályázók a hadapródiskolába.** A honvéd hadapródiskolánál a jövő tanévre 3 alványi helye üresedik meg Nagyvárad városának, amelyekre már kiírták a pályázatot. Ugy látszik, hogy a pályázat nem lesz meddő. Eddig már négy pályázó adta be kérvényét. A már közölt két pályázón kívül tegnap *Vlád József Sándor* fiának és *Weiterschütz János Sándor* fiának a kérvénye érkezett be a városi kintóba.

* **Megölte a vihar.** A mostani gyakori viharok nem csak a növényzetben tettek egyes helyeken sok kárt, hanem sok szerencsétlen séget is okoztak. *Topest* biharmegyei községben (magyarcsékei járás) tegnapelőtt nagy vihar volt. *Tamás* Iona 6 éves kis leány a község határában őrizte a libákat, mikor meglepte az égiháború. A szegény kis lányka a vihar elől egy terebélyes fa alá menekült. A vihar a korhadat fát kitépte s agyoncsapta a kis leányt. Szülei otthon este hiába várták a gyermeket. Reggel keresésére indultak s megtalálták holttestét a fa alatt.

* **Az állatvágatási teendők új beosztása.** Gerő Ármán főkapitány bejelentette a városi tanácsnak, hogy *Masztics* Vladimir vágóhídi felügyelő állatorvos betegségéből felgyógyulván, a vágóhídi állatorvosi teendők alól *Kovács Kálmán* állatorvost, a husvágatási teendők végzése alól pedig *Frigyes* Izso állatorvost felmentette, Mivei azonban a betegségéből felgyógyult felügyelő gyengélkedése miatt a husvágatási teendőket egy ideig még nem végezheti, ezen teendőket két részre osztotta *Kovács Kálmán* és *Frigyes* Izso állatorvosok között s kéri a főkapitányt, hogy az ezen teendőkhöz járó 500 koronát is ossza fel a tanács ezen két állatorvos között.

* **Kitüntetéses birói vizsgázott.** *Fábray* Albert, a nagyváradai törvényszék jegyzője tegnap kitüntetéssel tette le Budapesten a birói vizsgát.

* **A Püspök-fürdő szezonja.** Az időjárás nem nagyon kedvez a fürdőeknek. Ennek dacára a messzeföldön híres Püspök-fürdőben nagy számmal vannak az előkelő fürdőzők, akik teljes megelégedéssel élvezik a pompás fürdő minden előnyeit. *Kernács* János fürdő bérlő kettőzött figyelemmel gondoskodik vendégeinek kényelméről s a híres gyógyvíz mellett különösen a kitűnő konyhát, szóval az ellátást nem győzi eléggé dicsérni a vendégek. Az uszodát, amely szintén egyik vonzereje a pompás fürdőnek, naponkint Nagyváradról is sokan látogatják.

* **Világlátott nagyváradai orvos.** Dr. *Bozóky* Dezső fregattorvos a cs. és kir. hadi tengerészetnél, dr. *Bozóky* Alajos kir. tanácsos, jogakadémiai igazgató fia, már behajózta a fél vagy egész világot, különösen a Kelet nagy részét. Két és fél évig járt a tengeren, Konstantinápolyban, Ceylonban, Kinában, Japánban, Koreában stb. s a hazai és külföldi hírlapokban megjelent levelei, leírásai, tanulmányai közfelfűnést keltettek. A kiváló fiatal orvos most hosszabb szabadságidőre, szülei látogatására hazaérkezett Nagyváradra.

* **Orült a háztetőn.** Tegnap a kora reggeli órákban különös dolgoknak voltak szemtanúi a Kolozsvári-utcán járó-kelek. A nagy forgalmu utca elején az 5-ös számú ház tetején egy csaknem ádámkosztümben levő ember ült a kémény mellett és merően nézte az utcán járókeleket. A különös ember reggel fel már veszedelmes is kezdett lenni, amennyiben

a háztetőről hatalmas cserép és tégladarabokat dobált le a járókelekre, úgy, hogy a rendőrségen kívül a mentőknek és tűzoltóknak is kellett vonulni, hogy eltávolítsák a veszedelmes embert. Végre nagy fáradozás után 9 órakor be tudták szállítani az illetőt az elmekórházba. A szerencsétlen embert *Spiegel* Dávidnak hívják, szobafestő volt, de szivbajos lévén, nem volt alkalmazva.

Ma délelőtt 10-től 1-ig
KATONA ZENE a Pannonia étteremben.
Villás reggeli. Dréher és bajor sör.

x **Az Európa-szállodában** minden délután 4 órától zene, melyet *Ponta Kálmán* jó szolista kitűnő zenekara szolgáltat. Ugyanott elsőrangú mozgatófénykép előadás van minden este, belépődíj nélkül. Mai műsor a következő: A lelkiifurdalás (dráma). Az ügyetlen bűvész (kacagtató). Nőcsábító cigányprimás (dráma). Ruhamosás hajdan és most (tanulságos, színes). Az életmentő Fetisch (mese). Olimpiai játékok Párisban (sport, színes) 500 méter. A sztrájkterő (nevettető). Ónagysága férjét várja (komikus, színes).

x **Megszűnt a drágaság.** Nagy a panasza városzerte, hogy nagy a drágaság, kevés a jövedelem. És mégis, hogy van az, hogy a hölgyek drága ruhákban, az urak panamakalapban, a gyermekek finom cipőkben járnak? A válasz nyílt titok — erről beszél Nagyvárad és Biharmegye apraja és nagyja. *Cziller* Imre nagyáruházában minden divatos, finom és olcsó.

x **Magyar Bohémvilág.** Szerkeszti: Szerdahelyi Sándor. Írókról, újságírókról, színészekről, poétákról, zeneszerzőkről, festőkről, szobrászokról stb. *Bér*, *Honti*, *Pogány*, *Sarkadi* stb. rajzaival 8 korona helyett csak 3 korona a *Benkő* antiquariumban.

x **Nemzeti kert.** *Kecskeméthy* István kert utcai »Nemzeti-szálloda« kerthelyiségében minden este belépődíj nélkül mozgatófénykép előadás tartatik. A mai műsor a következő: Tengeri ütközet (szenzációs). A másoló bosszúja (szenzációs bohózat). Anyátlanul (dráma). Visszaemlékezés a kandalló mellett. Keresd meg kenyeredet. Nelly a szép szobaleány.

x **Tündérvilág Nagyváradon.** Mert csakugyan tündérvilág lehet nevezni *Páris Béla* vendéglős kertjét, — a melyet a »*Világ-közepéhez*« cimez és a *Bethleautcában* van. Vannak ott gyönyörű szőlőlugasok — családok és magán társaságok részére — téli és nyári kuglizó, rossz idő esetén fényes fedett helyiség.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap d. u. *Boccaccio*. Vasárnap este: *Forradalmi nász*. (Csortos Gyula vendégfellépte.)

Hétfő: *Császár katonái* (Csortos Gyula vendégfellépte.)

Kedd: *Szerencse fia* (Csortos Gyula vendégfellépte.)

Szerda: *Gretchen* (Csortos Gyula vendégfellépte.)

Csütörtök: *Jókedvű paraszt*.

Péntek: *Atalanta*.

Szombat: *János vitéz*.

Csortos Gyula vendégjátéka. A jövő hét elején ismét elsőrendű műélvezetben lesz része a színházba járó közönségnek. Csortos Gyula, a Magyar Színház kiváló művésze ma este kezdi meg négy estére terjedő vendég-szereplését. Csortos Gyula ma a fővárosi fiatalabb színészgeneráció legemlegettebb és legkiválóbb művésze s a Magyar Színháznak a férfi star-ja, aki a múlt szezonban egész csomó darab sikerét biztosította a színháznak. A páratlanul könnyed eleganciája bonvivantban sokan a nagy Náday utódját látják. Csortos Gyula legbravurosbab szerepeiben fog bemutatkozni a nagyváradai közönségnek. Ma este a *Forradalmi nász*-ban, ebben a pompás romantikus drámában a vicomte hálás szerepét játssza. Hétfőn este a »*Császár katonái*«-ban. Kedden a »*Szerencse fia*«-ban, szerdán a »*Gretchen*«-ben, ebben a pompás társadalmi szatirában lép föl. Csortos Gyula vendégfellépte iránt oly nagy az érdeklődés, hogy már tegnap kapkodták a jegyeket a Csortos-előadásokra.

Boccaccio. Vasárnap délután ezt a klaszszikus szépségű operettet elevenítik föl a színházban. A pompás operettnben az egész énekes személyzet játszik. A két főszerepet *Károlyi Leona* és *Diósi Nusi* játsszák.

EGYESÜLETEK.

(**A Népnevelési Egyesület gyűlése.** A Biharmegyei Népnevelési Egyesület választmánya f. hó 28 án hétfőn délután 5 órakor hivatalos helyiségében, Nagypiac tér közs. polg. fiu iskola épület I. em. 21. ajtó) gyűlést tart.

IRODALOM.

☒ **A Szigligeti-Társaság közgyűlése.** Nagy érdeklődésre tart számot a Szigligeti-Társaság mai közgyűlése; az idei közgyűlés u. i. egyuttal tisztújítást is jelent. Időközben a Társaság tisztikarában és választmányában több hely megüresedvén, szükségessé vált azok betöltése. Ezenkívül nagyobb érdeklődést fog kelteni a tiszteleti tagok választása; irodalmi és közéletünk több kimagasló jelesét iktatja a mai közgyűlés a Társaság tiszteleti tagjai sorába. A közgyűlés d. e. 10 órakor a városházán fog megtartatni a már közölt programmal.

☒ **Bihari Pontok.** Nagyvárad egyetlen élclapja, az ügyesen szerkesztett *Bihari Pontok* hétről-hétre nagyobb kedveltségnek örvend. A mai, 6. szám telve van csinos és találó karikatúrákkal s ügyes szöveggel. A címkép a tervbe vett hatósági mérszárszékét parodizálja; a Várad szobrok sorozatában *Löwenstein Zsigmond* van piedesztálra állítva. Az ügyes lapot *Marton Manó* és *Papp János* szerkesztik.

☒ **Élet.** Első félévét zárja le ez a kitűnően szerkesztett, díszes kiállítású folyóirat a most megjelent 26. füzetével. Ez a félév tanúságot tett a mellett, hogy az *Élet* valóban hézagot pótol s a keresztény közönség körében egyre nagyobb elterjedésnek örvend. Tartalma és kiállítása egyaránt művészi, előkelő. A 26. füzet tartalma a következő: *Én: Önzés*,

Nincs többé lábfájás!

És ha ezt el akarja érni, úgy cipőszükségleteit okvetlen

ARANYI-nál

a Fő-utcán szerezze be, mert az ő tőle vett cipőkben a tyuk szem és bőrkeményedés eltűnik. Telefon 512.

Kovácsné B. Vilma: Egy nap. Auer István: A mi kicsi lányunk. Várnai Sándor: Angol egyház történeti színjátékok. Kádár Béla: Bánat. Yeads: A homokóra. Kárpáthy Aurel: Az utolsó szélmalom. Ifj. Héder János: Mesevilágban. Dr. Karácsonyi J: Levél keletről. J. Lemaitre: Kétféle szentség. Tomori Jenő: A zárda kincse. Kultura. Az élet. A kitűnő heti szépirodalmi lap előfizetési ára egy évre 20 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Szentkirályi u. 28. sz.

TANÜGY.

△ **Katholikus óvoda Csorváson.** A lefolyt iskolaév elején vették át a *Szegény Iskolásnővérek* a csorvási hitközség leányiskoláját. A páratlanul szép eredmény, melyet növendékeikkel értek, világra hozta azt a forró vágyat is, hogy a jámbor nénikék a kisdetek nevelését már az óvodában kezdjék meg. Azonban a szegény hitközség szűk anyagi körülményei között az eszme megvalósítására nem is gondolhattak. Ennek következtében a hitközség lelkesze, *Seirtis Antal* a községhez folyamodott segélyért. Nem is csalódott a község nemesen gondolkodó képviselőiben, kik valláskülönbség nélkül névszerinti szavazás mellett egyhangulag 15000 korona segélyt szavaztak meg a katolikus óvoda felépítésére. A politikai község e nemeslelkű segélye lehetővé teszi, hogy az óvoda Isten segítségével a legközelebbi jövőben felállíttassék.

△ **A vizsgálatok eredménye a jogakadémián.** A helybeli kir. kath. jogakadémián az 1908—909. tanév folyamán 58 első, 74 második alap, 23 állam és 12 jogtudományi államvizsgálat, összesen tehát 167 tartott. A jelöltek közül 31 kitüntetéssel, 104 egyhangulag nagy szó többséggel képesített, 24 felfüggesztett, 8 a vizsgálat teljes ismétlésére utasított. Kitüntetéssel tették le az I. alapvizsgálatot: Házy Béla, Horváth Béla, Kun Artur, Lehoczky Brunno, Lengyel Károly, Lengyel Sándor, Liszkay Loránt, Róz Andor, Szataniszlavszky Ervin; a II. alapvizsgálatot: Ásmány Zoltán, Bérczi Endre, Blum Pál, Breuer Oszkár, Capra István, Dobrói János, Givuleszku Julián, Grünstein Jakab, Guttmann Dezső, Katz Lipót, Kontros Tivadar, Luczny Kornél, Popovicu Valér, Puskás János, Révész Mihály, Soós Gyula, Steiner Lajos, Szondi György, Weil Károly. — Az államtudományi államvizsgálatot Siket András, Soós Gyula és Vincze Béla.

△ **Beiratások a reáliskolában.** A helybeli állami főreáliskolában a jövő tanévre való beiratások már július hó 1. és 2. napjain d. e. 8—12-ig lesznek. A beiratásnál fizetendő díjak összege 12 kor; az I. osztályosok részéről a felmutatandó okmányok: a IV. elemi osztályról szóló bizonyítvány, születési bizonyítvány, himlőoltási bizonyítvány. Az említett napokon a többi osztályba is lehet beiratkozni a múlt tanévi bizonyítvány alapján.

△ **Beiratások a kereskedelmi iskolában.** A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskolának mind a három osztályába a tanulók rendszeres, szabályszerű fölvétele f. évi június hó 29-étől fogva július hó 5-éig, még pedig akképen, hogy a beirt tanulók az igazgatónál hagyják iskolai bizonyítványukat, fölvételi díj fejében 20 koronát s tandíj fejében osztályonként negyed évre 40., 50., illetőleg 60 k-t, fél-évi részletekben 80, 100, illetőleg 120 koronát fizetnek, amiről fölvételi igazolványt kapnak. Minthogy a felső kereskedelmi iskolákban a szabályszerű létszám osztályonként negyvenben van miniszteri rendelettel megállapítva, felhívom a tisztelt szülőket, hogy a beiratást most az év végén végezzék el, nehogy a helyhiányában a fölvetel akadályba ütközzék. Nagyvárad, 1909. június hó 26. án. Dr. Kovács S. János igazgató.

Igazságszolgáltatás.

§ **Férjgyilkos asszony.** Tegnap színmunkában megírtuk azt a szenzációs tárgyalást, mely *Haraszin Józsefné* a férjgyilkos asszony bűn perével foglalkozott. Az érdekesítő epizódokban gazdag tárgyalás tegnap ért véget. A kérdések megszövegezése után a vád és védbeszédre került a sor. Dr. *Thury Endre* ügyész fenntartja és bizonyítja vádját, mely szerint a tárgyaláson bebizonyosodott. Kéri az esküdteket, hogy a főkérdésben mondják ki bűnösnek a vádlott asszonyt. *Fried* ügyvéd az asszonyt, mint beteg alkoholistát tüntette fel, ki nem képes már eléggé mérlegelni. Kéri, hogy a kiegészítő kérdés értelmében hagyják meg verdiktjuket. Majdnem félóránig tanácskoztak az esküdtek *Korn Lajos* elnök resiméja után s a vádlottat házastársan elkövetett szándékos emberölésben mondták ki bűnösnek. A kir. törvényszék 15 évi teyházra ítélte *Haraszin Józsefné* az esküdtek verdiktje alapján.

§ **Az inzultált ügyész.** A múlt héten botrányos epizódja volt egy igazgatási sajtópör esküdtszéki tárgyalásának. Dr. *Balázs Elemér* kir. ügyész vádbeszédét tartotta, miközben kritikát mondott a »Népszava« hangjáról. A beszédet a hallgatóság között végighallgatta dr. *Vargha József* kir. ügyész is, a ki, mikor a »Népszava« stílusáról volt szó, helyeslőleg bólintott a pörben szereplő ügyész felé. A néma véleménynyilvánítás láttára az ügyész mellett ülő *Faragó Dezső*, a szocialista vasuti munkások lapjának a szerkesztője szemeképte dr. *Vargha Józsefet*. A hallatlan inzultusról *Vargha* dr. nyomban jelentést tett *Zsitvay Leó*nak, az esküdtszéki tárgyalás elnökének, aki nyilvános becsületsértés miatt nyomban megindította a bűnvádi eljárást *Faragó Dezső* ellen és az ügyet a járásbíróhoz utalta, ahol dr. *Benke Ferenc* kir. járásbíró ma déli félegyre tűzte ki a tárgyalást. Az ítéletet délután hirdette ki a járásbíró, melyben az inzultáló zsidót 800 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletet azzal indokolta meg a bíróság, hogy a sértő nem tudta hogy kit sért meg.

KÖZGAZDASÁG.

Késői aratás. Máskor ily időtáiban már nagyban tentek a kaszákat s készülődtek az aratáshoz, Péter-Pál napján már megérett kalászokkal sárgult a határ. Az idén azonban az abnormis időjárás következtében a sok esőzés és kései hidegek miatt az aratás ideje az egész országban átlag 2—3 héttel később fogja kezdetét venni. Bihar megyében szintén nagyon kitolódott az aratás ideje. Tudósítónk jelentése szerint az aratás Székelyhid vidékén július közepén: élesdi járásban július 10—15 között. Vaskón pláne július végén. Belényes vidékén 2—3 hé. múlva kezdődik. Megjegyzendő, hogy a belényesi határban igen kielégítő aratást várnak. Tenkén és vidékén július 10-én gondolják megkezdhetőnek az aratást. Érmihályfalvai határban szintén később lesz az aratás 2—3 héttel a rendesnél.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

G. J. (Helyben.) Nincs miért megütközni azon, hogy az a várad zsidóúság gonyt üz ebből a magyar és zeneművészeti szempontból egyaránt szép dologból is. Akinek nem magyar a szívelelke, nem érti az meg a nemzetnek sem multját, sem jelenét, sem törekvéseit, sem nemzeti hagyományait, sem zeneművészeti emlékeit. Nem magyar művészet kell az ilyeneknek, hanem mozi meg kabaret. Ezeknek a régi magyar énekeknek a felfedezéséért az akadémia tagjává választotta *Bogisichot*, éretlen zsidó riporterek pedig gonyt üznek belőle. Eszünkbe jut egy nagy magyar szabadgondolkodónak b. *Eötvös József*nek a mondása hogy a fellah bután felkacag, mikor Egyipton

klasszikus földjén elhalad az emberi művelődés legrégebb emlékei a gulák és pyramisok mellett, lába megbotlik a régi művészi alkotások valamely becses darabjában.

A munkásságunkért felelős
Dr. VUOSKIOS GYULA.

8417—909. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A város tanácsától nyert megbízás folytán a régi járványkórház épületeinek csendőrségi iskola és lakás céljaira leendő átalakítása és új építési munkálatainak vállalatba adás céljából f. évi július 1-én d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a vonatkozó költségvetés szerint összesen 69808 kor. 69 fillérben vannak irányozva, — melyek közül azonban a butorok, berendezési tárgyak, villany világító berendezés és világítótestek, továbbá a konyha felszerelések 7610 korona költségvetési értékben árlejtés tárgyát nem képezik, vállalatba adandó s árlejtés tárgyát képező munkálatok összes előirányzata tehát 62198 kor. 69 fill.

Vállalkozó a munkálatokat a városi mérnöki hivatal felhívásától 3 napra megkezdeni s folyó évi augusztus hó 25-re teljesen befejezni s az épületeket lakható állapotban átadni tartozik.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le a város házipénztárába.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

Ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezében 1909. évi július 1-ső napjának d. e. 10 óráig adható be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni.

Az ajánlatok egy koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértelem borítékban elhelyezett és közvetlenül, vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékon megjelölendő azon munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis a költségvetési egység árából átlagos százalékos árengedmény megjelölésével adható be az árlejtés tárgyát képező összes munkálatokra, Vagyis az összes munkálatok csakis egy fővállalatnak adatnak ki s munkanemenkinti ajánlatot tenni nem lehet.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek, költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kiténni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket, költségvetéseket és terveket ősméri és azokat magára kötelezőknek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő s b. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi míg az ajánlatok felett a végleges döntés megtörténik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi. Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1909. június 25.

Komlóssy József

tanácsos, mint az árverési küldöttség elnöke.

Lapárusítók

férfiak és nők napi 2—4 kor.
keresetre azonnal felvételnek.

Cím a kiadóban.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy a

Bihar Söresarnokunk

vezetésével megbiztuk POPOVITS SÁNDOR kit is jóindulatu támogatásban részesíteni és vendéglőnket és sörkimérőnket továbbra is szives látogatásukkal szerencsétleni kegyeskedjenek

Kiváló tisztelettel

Krausz Béla és Társa

Üzletmegnyitás.

Alulírott a Bihar vendéglő és söresarnok vezetésével megbizott, van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Bihar söresarnok és étterem vezetését átvettem. Legfőbb igyekezetem lesz a n. é. közönséget jó kiszolgálás által kielégíteni.

Tisztán kezelt gyári kimérésben világos N.-Várad sör és Szt. László gyógymaláta sör, továbbá hamisítatlan Nagyvárad és érmelléki bortok, kitűnő magyar konyha igen mérsékelt árak mellett a legjobb és legpontosabb kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel

Popovits Sándor,
megbizott.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota

ALAPTŐKE

1,000.000 korona

Elfogad betéteket,
Előleget ad értékpapírokra,
Elfogad letéteket őrzésre,
Leszámitol váltókat.

Törlesztéses (amortisatiós)
:jelzálogkölesönöket:
engedélyez házakra és vidéki birtokokra.

Ertesítés.

Tisztelettel értesitem szives pártfogóimat, hogy lakásomat Szaniszló-utca 46. sz. alól Keskeny-utca 9. saját házamba helyeztem át

Kiváló tisztelettel

Kiss István építési vállalkozó
Nagyváradon.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

APRÓHIRDETÉSEK.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Apróhirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi Dezső-utca 5 szám. Telefon szám 263.

Németül játszva

megtanulni vágyók küldjék címüket a kiadóhivatalba. A világhírű Berlitz-módszer szerint mindenki németül beszélni, írni, legrövidebb idő alatt és perfektül megtanul.

Eladó ház.

Kert-utca 5 számú B81-es öde-utca 11 számú házak olcsón eladók. Értekezni Kert-utca 5.

Shuttlewort 4 lóerejű

cséplőkészlet új 12 hétig volt üzemben 8 lóerejű teljesen javított cséplőkészlet 8 ló erejű használt üzemképes Loemobil eladók Kugler és Andriényi Nagyvárad.

udally Bálint

készít papi, katonai, diszmagyar, sport és mindennemű uri divat ruhákat. Lakása Sal Ferenc-u. 14 a.

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték berendező, elvállal új munkákat és javításokat. Kolozsvári-utca 17.

Lakás

keresőknek ajánljuk próbálkozzanak meg a Tiszántul apróhirdetéseivel.

Legszebb

kivitelű nyomtatványokat a Szent László-nyomda készít. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca.

Elegansan

csak az járhat aki Körösi uri szabónál dolgoztat. Körözs-utca 44.

Szives

figyelmébe ajánljuk vegyi tisztító és ruhafestő intézetünket öltönyök, női ruhák, selyem blousok, batízt ruhák, függönyök stb. tökéletes és gyors tisztítására vagy festésére. Gyász- esetben ruhák soronkívül festetnek feketére. A tisztított ruhák kívánatra kijavítottatnak. Vargó és Nagy műfestészeti és vegyszeti mosóintézete Nagyvárad, Szent János-utca 48. Üzlet: Fekete Sas épület. Passage 26—b. Gyűjtő telepek: Teleki-u. 24. sz. a. Hönig Albert. Színház-u. 4. sz. a. Székely Imre.

Fontos mindenkinek

tudni, hogy üvegezést, képrámázást legolcsóbb árban Goldberger üveg és porcellán kereskedő készít. Ugyanott egy puld eladó. Tanulók felvételnek Teleki-utca Weisz Károly-ház (Jó Lajos mellett.)

Kávémérés.

Van szerencsém a nagy érdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Kossuth-utca 8 szám alatt kávémerést nyitottam. Naponta friss uradalmi tej és tejtermékek. Kis kávé 7 kr., nagy kávé 9 kr. Helybeli és vidéki lapok.

Grünfeld Jozefin

női ruhatermét Körözs-u. 17 szám alá helyezte át.

Lőrincz Lajos

kárptos Nagyvárad Kolozsvári-utca 30. Elvállal a szakmába vágó mindennemű új munkát és javításokat.

Kauczil és Széles

műbutor asztalosok Körözs-utca 9. Jutányos árban készítenek háló és ebédlő szoba berendezéseket.

Cimbalmot

(pedálosat) keresek megvételre. Cím a kiadóba

Tanuló

felvételnek Benkő könyvkereskedőnél Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Petheő Zsigmond

mázoló lakása: Uri-utca 29. sz. Telefon szám. 875

Gazdasági gépek,

gőzmotorok, gáz, petroleum, benzín, nyersolaj, szivógáz-motorok és malomberendezések gyárilag javítottak és felszereltetnek. — Nagyvárad, Kolozsvári-u. 29—43. Debreczeni Lajos gépjavitó műhelyében.

Figyelem!!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy kert-helyiségem megnyitott. Jónás Péter vendéglős Nagyvárad-Velence pályaudvar.

„Egyetértés“

kávéház. Egész éjjel nyitva. Mindennap cigányzene. — Női kiszolgálás. Kifogástalan italok.

Három

Pallas-Lexikon, teljes 18 kötet olcsón eladó BENKŐ antiquariumában Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Fodrászterem.

Figyelmes kiszolgálás, polgári árak, havi és jegybérlet. Orenstein Izidor Szacsvai-utca 24.

Kiadó

Lukács György-u. 38. sz. 4 szobás utcai lakás előszobával mellékhelyiségekkel azonnal. Esetleg ezen ház eladó.

Eadó

egy jó karban levő gondonka 50 koronáért, ugyanott egy régi mester gondonka 200 koronáért. Cím a kiadóban.

Fiatalszifgyártó

ajánlkozik uradalom, gyár vagy ipartelephez. Cím a kiadóban.

Kiadók

üzlethelyiségek ujonan alakítva, fűszerkereskedőnek vagy iparosoknak alkalmas. Szt. János-u. 4.

Egy

egészen új amerikai rendszerű 4 oktávós 3 változatu harmonium olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban.

MOSKOVITS

anatomiai cipők a legjobbak.

Tanonc

felvétetik Körösi János férfi szabónál Körözs-u. 44.

Finom

cukrász sütemények, fagyalt és jegeskávé: Kovács Endre cukrászdájában Szt. László-tér 12.

Eladó

Szigligeti-utca a 6. sz. ház.

Bártfai cukrász.

Fő-u. Gerlicsi-ház. május 1-től kitűnő fagyaltot és jeges kávét készít naponta változatosan. Ugyan ott tisztán és tea vajból készült tészták és torták kaphatók darabonként 8 fillér Minden e szakba vágó megrendelést a legutányosabban fogad ok el.

Házassulalmok figyelmébe!

Vas- és rézbutor, matracok, sodronybetétek, divánok, falitükrök, képek, szentképek. ablakredőnyök előnyösen beszerezhetők Fried és Társánál Nagyteleki-utca 16.

Kepes Elek

orvosi kötszerész és kezeztős, Nagyvárad, Sas-szál loda. (Passage.) Készíték saját műhelyemben a legkomplikáltabb sérvekre kitűnő sérvkötőket továbbá haskötőket, gummi harisnyákat, egyeses tartókat, betegápolási cikkeket és minden e szakmába vágó munkákai a legutányosabb árban, jótállás mellett. — Szarvasbőr-lepedőket és vánkosokat, valamint mindennemű másféle szarvasbőr-munkákat is készíték a legjobb kivitelben. Készíték tisztítást és mindennemű javítást is felvállalok. Nők és férfiak részére külön próba-terem.

CZILLÉR NAGY ÁRUHÁZA

NAGYVÁRAD
Rákóczi-ut 5. sz.

meglepő olcsó árjegyzéke.

NAGYVÁRAD,
Rákóczi-ut 5. sz.

Sandál különlegességek.

Frt. 1.75
Divat-ernyő.

Czillér Imre nagyáruháza.

1 drb gyermek-ernyő 60 kr.
1 drb női-ernyő 1.60 kr.
1 drb férfi ernyő 1.80 kr.

63 krajcár.

Flór-harisnya.

Czillér Imre nagyáruháza.

Oriási választék női, férfi- és gyermekharisnyákban :: Rend- kívül olcsó árak

98 krajcár.

Glage-kezttyü.

Czillér Imre nagyáruháza.

A legfinomabb női kezttyük 120 krajcárért lesznek elárúsítva.

45 krajcár.

Selyem-kezttyü.

Czillér Imre nagyáruháza.

Egész és fél női flór és selyem kezttyük páratlan olcsón lesznek árúsítva.

19 krajcár.

Batiszt zsebkendő.

Czillér Imre nagyáruháza.

Női-, férfi- és gyermekzsebkendők, túlnagy raktár miatt a legolcsóbban árúsítatnak.

63 krajcár.

Pangis selyem.

Czillér Imre nagyáruháza.

Taffotta-, ottomán-, duches-, messalin-, Japán-, Ruha-, bluz és Joupon-selymek igen olcsón.

Brüsseli
Batist és Csipke Blousok
megérkeztek.

55 krajcár.

Gyapju delain.

Czillér Imre nagyáruháza.

Ruhávasznak, kretonok, batisztok, angol zetirek olcsó urusítása.

47 krajcár.

Csipke szövet.

Czillér Imre nagyáruháza.

Creppe de Soa
Creppe de Chin
Szines túllök
Zsinórdiszek
Szalagok
Diszgombok.

Csipkék

3 krajcártól
feljebb.

Rezeda színü panama kalap érkezett 5000 drb. Kapható 5 kor- tól feljebb.

Női diszkalapok.

Czillér Imre nagyáruháza.

Kalaptormák
Autósapkák
Fátyolok
Kalapdiszek igen olcsón.

15 krajcár.

Sweizi himzett csik.

Czillér Imre nagyáruháza.

Sweizi himzett szövetek
Csikok és betétek
Ajourok leszállított árban.

Frt 1.20-tól feljebb.

Zefir férfiing.

Czillér Imre nagyáruháza.

Turista-ingek
Gallérok
Szines és fehér kézelők
Kaucsuk gallérok és kézelők.

85 krajcár.

Batiszt alsónadrág.

Czillér Imre nagyáruháza.

Frisch féle patent alsónadrágok lerakata. Eredeti gyári árak.

35 krajcár.

Selyem nyakkendő.

Czillér Imre nagyáruháza.

Óriási raktár miatt nyári nyakkendők 20 krajcár: Selyem nyakkendők legolcsóbban.

10 krajcár.

Férfi sokni.

Czillér Imre nagyáruháza.

Férfi harisnyák
Zoknik és
Nyári alsó ujasok és nad-
rágok a nagy raktár apasztása
céljából mélyen leszállított árban.

50 krajcár.

Girardi kalap.

Czillér Imre nagyáruháza.

Panama kalap 2.25
Kemény kalap 1.50
míg a készlet tart.

Fürdőcikkek.

Czillér Imre nagyáruháza.

Mosóruhák
Fürdőköpenyek
Fürdőkalapok és cipők.

48 krajcár.

Sportsapka.

Czillér Imre nagyáruháza.

Sveaterek, lábszárvédők és övek mélyen leszállítva.

Bőrtárcák.

Czillér Imre nagyáruháza.

Kéztáskák
Bőr- és selyemövek
Kézelőgombok
Fésük
Ruha, haj és fogkefék
Illatszerek
Sétabotok
Solingeni acélárak.

Kész női
fehérműek.

Czillér Imre nagyáruháza.

Valódi rumburgi vásznak, sifonok, szépebbéi vásznak és asztal-
neműek eredeti gyári árakon.
Mennyasszonyi kechengyék.

Kézimunkák.

Czillér Imre nagyáruháza.

Kézimunka hozzávalók, madeira-
vászonmunkák, máramarosi, hu-
nyadi és kalotaszegi külön-
legességek

Cipőkülönlegességek **Czillér Imre** nagyáruházában :

Speciális gyermekcipők, női félcipők, tennis-cipők, tornacipők, reggeli cipők, házi cipők.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Gyermek-ruhácskák

kötények, kalapok, fejkötők.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ
ÜDÍT-GYÓGYÍT

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővény-képződésnél a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult
 Orvosilag ajánlva. Nagyváradi fő-
 lerakat: Friedl és Jörös cégnél

FORMENTHOL

Kéz- és lábizzadás ellen

a legjobb szer

Hűsít! Szagtalanít!

Ara 80 fillér.

Kapható az »ARANYAS« gyógyszertárban
 Nagyvárad, Szent László-tér.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük jó ismerőseinket, barátainkat és a t. közönséget, hogy a **Arna-u. és Nagypiac-tér sarkán levő**

Temesvári sörcsarnok éttermét

1. évi június hó elsején, ujjonnan átala-
 kitva átvettük.

Többféle hegyiborok. Dalmáciai édes vörös bor.
 Kitűnő frissen csapolt sör. Kifogástalan házi konyha,

A nagyérdemű közönség pártfogását
 kéri, kiváló tisztelettel:

Lökősházy László és Lökősházy Béla
 vendéglősök.

Női kiszolgálás! Reggelig nyitva!

Abonánsok felvételnek!

Van szerencsém értesíteni az elő-
 kelő hölgyközönséget, hogy angol és
 francia

női divat termemben

a legújabb angol és francia modell
 és speciális szabás szerint készítek

modern princzesz-ruhákat

elismert szép **angol kosztümöket**,
 és **izléses toalett-eket** stb.

Nagy gond van fordítva arra,
 hogy az idej **modern divattal ha-**
ladva a legkényesebb igényeknek is
 megfeleljek. Számítalan elismerés.
 Elvem: divatfejlesztés, szolid áruk.

B. meghívásra elsőrendű divat-
 lapokkal teszem tiszteletemet, eset-
 leg vidékre is.

Számos pártfogást kérve,

mély tisztelettel:

VALENTIN J. női szabó

Exredévi Emlék-tér 18. sz. a.

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön vol-
 tam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat,
 angol kosztümöket, izléses toalet-
 teket, stb. stb.

Kitűnő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó áruk.

:: Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. ::

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél

a legdivatosabb szövetek dus válasz-
 tékban vannak fő halmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca. (Gerliczy-palota)

Tanuló felvétetik.

Kecskeméthy István

étterme, sörcsarnoka, kávéháza, legszebb
 kerthelyisége **NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.**

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű
 :: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák
 étlap szerint, vagy megállapított áruk mel-
 lett elfogadtatnak. ::

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt áruk
 :: mellett ::

*Egyben van szerencsém a vidéki
 utazó közönség szives figyelmét
 felhívni, hogy vendég szobáimat
 ujjonnan berendeztem és tisztán-
 tartására különös gondot fordítok.
 Ugyiszintén a szállóhely olcsó
 ár mellett szives rendelkezésre áll.*

*Hol szórakozunk esténkint? csak is a
 NEMZETI SZALLODA hívös és kel-
 lemes kerthelyiségében, hol minden este
 mozgófénykép eladások tartatnák ci-
 gány zené mellett. Minden második
 nap teljesen új műsor.*

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérlője.

UJ! UJ! UJ!
SPRINGER és JANOWSKY

mindennemű diszítő és butorra való
 :: paszományok készítői ::

Fővárosi izlés! Olcsó áruk!

Modern munka!

!! Költségvetések díjtalanul! !!

Nagyvárad, Teleky-utca 11. sz.

Kalap virágok

a legfinomabb kivitelben, valódi
 francia rózsák a legszebb színek-
 ben, valamint präparált pálmák,
 disznóvények és menyasszonyi
 koszorúk **mélyen leszállított**
árban kaphatók **Kapucinus-**
utca 5. sz. alatt. Régi virá-
 gok festését és frissítését jutá-
 nyos áron eszközözi: **REICH**
 :: **IRMA**, művirágkészítő. ::

Uj üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
 zönség becses tudomására hozni, hogy
 Nagyváradon Hant Frigyes cégnél **11**
évi praksziszom után után épület-
 üvegezési és képkeretazási üzletemet
Olaszi, Szt. János-u. 2. Grám-házban

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közön-
 séget tartós munkámmal és szolid ki-
 szolgálással megnyerjem. — Épület
 üvegezését és képkeretazását a legna-
 gyobb pontossággal teljesítem, üveg
 porcellán, konyha edényeket jutányos
 árban szolgállok. A n. é. közönség
 pártfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

«**Félreértések**

elkerülendők.»

Gyöngyvirág Fantasie.

Csodálatosan természetes virágillat, mely-
 nek parányi érintése által tehéremün,
 keztüün, levélpapíron, ruhabélésen, haj
 vagy kézen, mivel szeszmentesen készül,
 elragadó finomságával kiváló tartósan
 használható, pecsétet nem hagy, csinos
 toronyalakú fadobozban

3 koronáért kizárólag

BERGER SÁNDOR

«Savoly» illatszertárában

Nagyvárad, Bémer-tér kapható.

Postai szétküldés naponta utánvétellel.

Telefon 667.

Telefon 667.

Pártoljuk a helyi ipart!

Tanulók felvételnek

Telefon 491. szám

Eredeti saját gyártmányu ESSLINGENI FAREDŐNYÖK

Acéllemez görredőnyök, vasszerkezeti munkák, vasrácsok,
tűzhelyek, sirkerítések, csavarárúk, épület vasalások stb.

kizárólag **Szántó Dezső** mű- és épület lakatosnál
Szent János-utca 25. szám ■ Versenyképes árajánlattal szívesen szolgálók.

Pártoljuk a helyi ipart!

Tanulók felvételnek!

Telefon 491. szám

A »Nagyvárad első Kölesönző és Takarékszövetkezet« 1. évi július hó 1-én, Nagyváradon a Bémer-téri Foyndár-ház első emeletén megkezdte működését és megnyitja az **első 3 és 6 éves évtársulatait**. Alulírott igazgatóság felhívja a város és vármegye közönségét a szövetkezet kötelekébe való belépésre.

A Nagyvárad első Kölesönző és Takarékszövetkezetbe beléphet mindenki, a ki magát heti 1 koronás törzsbetét fizetésére kötelezi. Minden tag több törzsbetétet is jegyezhet.

Befizetések a szövetkezet helyiségében eszközöndők. Vidékiek a befizetésre postai csekklepet kapnak. A »Nagyvárad első Kölesönző és T. szövetkezet« tagjainak heti befizetéseikkel kamatozó tőkét gyűjt tagjainak, a belépéskor előnyös kölcsönöket nyújt, és pedig előleg kölcsönöket kezesség nélkül, kezesség mellett költségtérny vagy váltóra, ingatlanokra betáblázás mellett. Előleget ad értékpapírokra. Ezen kölcsönök és előlegek a heti befizetésekkal, melyek a befizetőnek kamatoznak, fizethetők vissza a 3 vagy 6 év időtartam alatt. Minden tag a belépéskor annyi kölcsön felvételére van jogosítva, a mely összeget törzsbetétéivel befizetni kötelezett. Egy törzsbetét 3 év alatt 150 kor, 6 év alatt 300 kor. hitelre jogosít. A befizetett törzsbetétek részesednek a szövetkezet tiszta jövedelmében. Beiratkozások alantírt igazgatósági tégelről már most is, július 1-től pedig a »Nagyvárad első Kölesönző és Takarékszövetkezet« Bémer-téri helyiségében tejesíthetők.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G :

Lukács Ödön
Nagyvárad városi tanácsos, alelnök.

Aufricht Mór
termény kereskedő.

Blayer Lajos
földbirtokos, (P.-Pernyes.)

Barta Béla
a Bihar-Szilágyi olajipar r. t. igazg.

Dr. Fássy Lajos
Biharvármegye tiszti ügyésze.

Száhlender Károly
nagybirtokos, elnök.

Dr. Grösz Menyhért
kir. törvénytudó orvos.

Lichtmann Menyhért
bírók (Monos-Petri.)

Dr. Mártonffy Marczel
kir. jogakadémiai tanár.

Dr. Pácz Sándor
prem. kanonok, gimn. tanár.

Dr. Popper Akos
a Központi Takarékp. igazgatója.

Dr. Halász Márton
ügyvéd, jogtanácsos.

Dr. Sarkadi Lajos
ker. és iparkamarai titkár, alelnök.

Dr. Rezső Mór
ügyvéd.

Szmauszka Ernő
vasúti igazgató.

Dr. Thury László
Nagyv. városi tiszti főügyésze.

Dr. Váruai Ferencz
ügyvéd.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses tudomására, hogy

Nagyváradon, a Rákóci-ut 3. sz. a.

**Weinstock-féle óra, látszer és
:: fényképező cikkek üzletet ::**

átvettem, melyben ezen áruk nagy választékát raktáron tartom és azokat jóállás mellett pontosan javítom. Főörekvésem, hogy a mélyen tisztelt közönség bizalmát kiérdemeljem, miért is becses partfogást kérve vagyok mély tisztelettel

P E T R I Á R P Á D

órászmester, látszerész és műszerész.
«KODAK» gépek és filmek kizárólagos raktára Nagyvárad és Bihar-megye részére. ::

Amerikai higiénikus ágytolltisztító intézet dr. Silvermán és Társa Nagyvárad, Alapi-utca 2. sz.

Elismerőleg nyilatkoztak alant nevezett szakorvosok u. m. : dr. Baróthy Ákos városi tiszti orvos, dr. Fráter Imre biharmegyei közkórházi igazgató-főorvos, dr. Fischer Imre izr. kórház főorvosa, dr. Mayer László városi tiszti orvos, stb. ezen higiénikus ágytolltisztító intézet, mely villanyerőre van berendezve és egyike a legnagyobb ezen a téren, képes 10 órai működése alatt 250 kgr. tisztított és sterilizált ágytollat szállítani, ezen vállalat 3 hóig marad itt, ezen idő alatt mindenki meggyőződhetik ezen valóban egészséges vállalatról, a tisztítás azonnal a megrendelő személyes ottléte alatt foganatosítatik, mivel, ezen géppel óránként 22 kgr. szép tiszta higiénikus sterilizált pormentes tollat kaphat vissza, mivel a gép ezen célra berendezett üvegfalal elválasztott zárt helyiségben láthatóan működik és így a megrendelő saját felügyelete alatt lesz a tisztítás foganatosítva, ezen célszerű vállalat, már egészségi szempontból is ajánlható, mert érdekében van minden figyelmes háziasszonynak a higiénikus tisztaságot házában és családjában fentartani. Az áruk igen mérsékelték, amennyiben 34 fillér kilogrammra, holott Budapest, Bécs és minden külföldi városban 60 fillér díj számítatik.

Fürdői közönség figyelmébe!

Utazókosarak, bőrdöngők, kalapkeferok, fürdői ajándéktárgyak, üveg- és porcellántárgyak, esernyő- és sétatokok, harisnyák, övek, női kiegészítők, nyakkezdők, pénz-, szivar- és dohánytárcák, tájékpipák, gyermekjátékok állandóan alkalmi vételárért szerezhetők be.

FRISS ÉS TSA

KORONA ÉS FILLÉR BAZÁR

Nagyvárad Rákóci-ut

Telefon 130.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

Pénz.

Olesó töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyiszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Hazak, szőlők, földbirtokok

örök árban való *adás-vételét* vagy *bérletét* a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

Biró László

férfi és női divat szabó.

Párizs-utca 2. sz. Saját ház.

A nagyváradai tisztviselő fogyasztási szövetkezet szabója.

Telefon 832.

Telefon 832.

MINDENNEMŰ

BUTOROK

háló- ebédlő és szalon berendezések a legszolidabb kivitelben a részlet üzlet megszűntetése folytán **legolcsóbban** :: vásárolhatók

Stern Vilmos

kárpitos és butorüzletében
Nagyvárad, Nagypiac-tér, (Óvári-ház)

Telefon 517.

Telefon 517.

Hölgyek

részére nélkülözhetetlen.

Legjobb szépítőszert a

FÖLDES - FÉLE MARGIT CRÉME.

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mittesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdít és fiatalít.

Ára: kis tégely 1 kor. nagy tégely 2 kor.

Kiváló toilett-cikkek: Margit-hölgypor (3 színben) 1-20 kor., Margit szappan 70 fillér, Margit-fogpép 1 kor., Margit arcvíz 1 kor.

Kapható NAGYVÁRADON: Szénássy Ferenc, Csanda Endre, Farkas István, Nagy Kormány Zoltán, Hegedűs R., Bleier József, Grósz Sándor, Heringh Sándor, Leszner Alfréd, Molnár Lajos, Nyiri György, Pohl Jenő, Vadász Albert drog. Berger Sándor illatsz. — SZALONTÁN: Berkes Ármin, Szabó Emil gyógyszerárakban.

Páratlan és csodás hatású!

Óvakodjunk utánzatoktól!

vaszi fűződivat 1909-re

A m. tisztelt hölgyközönség b. figyelmére ajánlom előnyösen ismert mellfűzőemet, hol a fűző párisi és bécsi eltek szerint készül. A legkényelmesebb, a legdivatosabb fűzők kizárólag csakis

IZSÁK LIDIA

üzletében rendelhetők meg.

Raktáron tartok fűzőket nagy választékban 3 koronától feljebb. Fűzők alakítása és tisztítások olesón és pontosan eszközöltetnek. Szives meghívásra személyesen jelenek meg. Nagybecsű pártfogását kérve maradtam

Izsák Lidia

párisi és bécsi mellfűző specialista üzlete

Nagy Sándor-utca 1. sz. a.

Szolid árak! Külön próbaterem!

Biró István

cipész mestsr

Nagyvárad, Nagyteleky-utca 38. sz.

Készít mérték után uri és női cipőket, kifogástalan szabásukat. És egyéves önkéntes uraknak minden fegyvernemhez cipőt, csizmát előírás szerint legutányosabban. —

Olesó árak! Pontos munka;

EURÓPA

nagyszálloda

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigoruan szolid családi mulatóhely. Nagyvárad legszebb — vadregényes kertje a hegy tővében. Minden este elsőrangú mozgófénykép előadás. Kizárólag saját szüretelésű borok. Frissen csapolt kőbányai sör. Esténként cigány zene. Kifogástalan magyar :: konyha. Polgári árak. ::

Vas és rézbutorok

Rézdiszes vaságyak, gyermek ágyak, mosdóasztalok, sodrony ágy betétek a legszebb kivitelben, — helyszűke miatt a legolcsóbb árban kaphatók

Kohn Adolf

vaskereskedőnél

Nagyvárad, Kossuth-u. 10.

A peronoszpora leghatékonyabb ellenszere a
DR. ASCHENBRANDT-féle

Bordói por

amint azt úgy a külföldi, mint kilenc éves hazai tapasztalatok igazolják
Nem perzsel! Jól tapad! A fecskendőket nem rontja! A burgonyavész-
ellen használt szerek között a leghatásosabb!

A liszthar mat legbiztosabb gyógy és óvszere a dr. Aschenbrandt-féle

Rézkénpor

mely a szőlőt egyttal az antraknózis ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten:

	50 kgr.-os zsákban kg.-kint	bordói por 68 fillér.
10 és	5 >	bordói por 72 >
	2 >	bordói por 73 >
	50 >	rézkénpor 45 >
10 és	5 >	rézkénpor 49 >
	2 >	rézkénpor 50 >

Gyártás korlátolt! Tessék szükségletét **mielőbb megrendelni.** A porok szállítása bármely időben és részletben történhet. — Ismertető füzeteket, a használati utasításokat küld, megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker. Alkotmány-utca 31. szám.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető: Andrányi Károly és fiánál, Nagyvárad, Kiss Károly fiánál, Nagyvárad, Pontelli Emőlnél, Biharpuspóki, Klein és Grünfeldnél, Élesd.

Alapított 1889-ben.

Alapított 1889-ben.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a
TELEFON 180. — TELEFON 180

A tisztaság kedvelők szíves figyelmébe ajánlom »Emke« parquette és padló fénymázam, kerfi butor festékeim mindenféle színben brundinom, butor, réz és ezüst tisztító szereim és cipőcrémem vevőimet 20 év óta elismert pontos kiértékelésben és olcsó árban részesítem.

!! **Kérem címemre ügyelni.** !!

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLA
TOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ

*zel gyomor, vese-hólyag és
bélbántalmaknál vala-
mint asthma, bronchiata,
köszvény és hangya-
diathesis esetenben.*

Kapható **Wurst József** fűszer-
esen ége- és ásványvíz kereskedé-
sét en N Várad, Rákóczi-ut 7. sz.

REISZ MIKSA

butorgyára

Békéscsaba.

Nagyvárad.

Kizárólag saját gyártmányu, elsőrendü békéscsabai
butorok eladása

 olcsó gyári árakban.

Modern vas- és rézbutor!

Rajziroda!